

UNIVERSITÉ TECHNIQUE
« GHEORGHE ASACHI » de IAȘI
Jeudi, le 7 mars 2019, 12:00 heures,
salle CRU

Atelier interdisciplinaire :

Visages de la maternité

PROGRAMME

- LA MATERNITÉ DIVINE DE LA VIERGE MARIE EN LANGUE FRANÇAISE / MATERNITATEA DIVINĂ A FECIOAREI MARIA ÎN LIMBA FRANCEZĂ • **FELICIA DUMAS**
- FIGURI DE MAME ÎN COMEDIILE LUI OSCAR WILDE / FIGURES MATERNELLES DANS LES COMÉDIES D'OSCAR WILDE • **NICOLETA-MARIANA IFTIMIE**
- IMAGINEA MATERNITĂȚII ÎN FRAZEOLOGIA ROMÂNEASCĂ / L'IMAGE DE LA MATERNITÉ DANS LA PHRASÉOLOGIE ROUMAINE • **MARIA MORUZ**
- CULORILE MATERNITĂȚII ȘI EIDETICA POETICĂ A PÂNZELOR LUI MARY CASSATT / LES COULEURS DE LA MATERNITÉ ET L'EIDÉTIQUE POÉTIQUE DES PEINTURES DE MARY CASSATT • **SIMONA CATRINEL AVARVAREI**
- MÈRE ET FILS CHEZ FRANÇOIS WEYERGANS DANS **TROIS JOURS CHEZ MA MÈRE** / MAMĂ ȘI FIU LA FRANÇOIS WEYERGANS ÎN **TROIS JOURS CHEZ MA MÈRE** • **DIANA GRADU**
- MAMA LUI FREUD ȘI COMPLEXUL CÆDIP / LA MÈRE DE FREUD ET LE COMPLEXE D'CÆDIPE • **ELENA TIRON**
- SACRIFICIUL MATERN ÎN OPERĂ : NORMA, AZUCENA și CIO-CIO SAN / LE SACRIFICE MATERNEL DANS L'OPÉRA : NORMA, AZUCENA ET CIO-CIO SAN • **ANCA-ANDREEA PAVEL**
- LE PHÉNOMÈNE DE LA MATERNITÉ ET LES SUJETS FÉMININS CHEZ GUSTAV KLIMT / FENOMENUL MATERNITĂȚII ȘI MODELELE FEMININE LA GUSTAV KLIMT • **ELENA VELESCU**

- POLITICA PRONATALISTA A REGIMULUI CEAUSESCU / LA POLITIQUE NATALISTE DU RÉGIME CEAUSESCO • **GABRIEL ASANDULUI**
- CONCEDIU DE MATERNITATE ÎN EUROPA / LE CONGÉ MATERNEL EN EUROPE • **ALEXANDRU SAVA**
- NONVERBAL ȘI PARAVERBAL ÎN COMUNICAREA MAMĂ - COPIL / NON VERBAL ET PARAVERBAL DANS LA COMMUNICATION MÈRE – ENFANT • **FLORENTINA POPA**
- PROFILUL PSIHOLOGIC AL FEMEII ÎN CONCEPȚIA LUI OTTO WEININGER / LE PROFILE PSYCHOLOGIQUE DE LA FEMME CHEZ OTTO WEININGER • **MIOARA MOCANU**
- LUMINIȚA GHEORGHIU SAU CHIPUL MAMEI ÎN FILMUL ROMÂNESC CONTEMPORAN / LUMINIȚA GHEORGHIU OU LE VISAGE DE LA MÈRE DANS LE FILM ROUMAIN CONTEMPORAIN • **MARIANA MANTU**
- TRANSPUNEREA ÎN ENGLEZĂ A FIGURII MAMEI DIN **AMINTIRI DIN COPILĂRIE** / LA TRANSPOSITION EN ANGLAIS DE LA FIGURE MATERNELLE DE **SOUVENIRS D'ENFANCE** • **LUCIA ALEXANDRA TUDOR**
- LA MÈRE QUI N'EST PAS LÀ / MAMA CARE NU ESTE ACOLO • **EVAGRINA DÎRȚU**
- L'ARCHÉTYPE MATERNEL ET LE CÔTÉ SOMBRE DE LA MATERNITÉ : DU CONTE DE FÉES À LA PSYCHANALYSE / ARHETIPUL MATERN ȘI PARTEA ÎNTUNECATĂ A MATERNITĂȚII : DE LA BASM LA PSIHANALIZĂ • **DOINA MIHAELA POPA**

Modérateurs : Doina Mihaela Popa et Evagrina Dîrțu

LA MATERNITÉ DIVINE DE LA VIERGE MARIE EN LANGUE FRANÇAISE / MATERNITATEA DIVINĂ A FECIOAREI MARIA ÎN LIMBA FRANCEZĂ

Felicia DUMAS

Université « Alexandru Ioan Cuza » de Iași

Nous proposons une analyse sémantico-lexicale de toute une série de mots faisant référence en langue française à la maternité divine de la Vierge Marie, celle qui a mis au monde le Fils de Dieu. Seront analysés des noms, des verbes, des adjectifs et des syntagmes à spécificité chrétienne (et chrétienne-orthodoxe), tels : *sein* (n.m.), *Théotokos* (nom propre), *enfantement* (n.m.) – *enfanter* (v.tr.), *maternité divine* et *virginité de la Mère de Dieu*, *couvrir de l'ombre du Saint-Esprit*, *conception sans semence*, *entrailles* (n.m. au pluriel), *irréprochable* vs. *immaculée* (adj.), etc., sur la base de leur emploi discursif et poétique, à partir d'un corpus constitué de plusieurs textes liturgiques de l'Orthodoxie d'expression française, notamment des Acathistes et des prières adressées à la Mère de Dieu, dont sa Paraclisis.

FIGURI DE MAME ÎN COMEDIILE LUI OSCAR WILDE / FIGURES MATERNELLES DANS LES COMÉDIES D'OSCAR WILDE

Nicoleta-Mariana IFTIMIE
Universitatea Tehnică « Gheorghe Asachi » din Iași

Trei dintre comediiile lui Wilde – *Evantaiul doamnei Windermere*, *O femeie fără importanță* și *Ce înseamnă să fii Onest* prezintă figuri de mame care explorează și exploatează stereotipuri legate de convențiile teatrale și cele de gen. Aparent, cele trei personaje feminine asupra cărora ne vom opri se conformează tiparelor convenționale: astfel, Mrs Erlynne (*Evantaiul...*) pare a se plia pe prototipul femeii cu un trecut complicat, încețoșat și al mamei denaturate, Mrs Arbuhnot (*O femeie...*) apare drept femeia capabilă de sacrificii imense pentru copilul său, iar Lady Bracknell (*Ce înseamnă...*) pare a fi simbolul părintelui-gardian, cu obârșia în comedia latină. La o citire mai atentă, însă, aceste personaje relevă valențe care tind să submineze etichetele puse intempestiv, conferind pieselor lui Wilde un caracter deschis și interpretări multiple, adeseori contradictorii.

IMAGINEA MATERNITĂȚII ÎN FRAZEOLOGIA ROMÂNEASCĂ / L'IMAGE DE LA MATERNITÉ DANS LA PHRASÉOLOGIE ROUMAINE

Maria MORUZ

Universitatea « Alexandru Ioan Cuza » din Iași

Unitățile lexicale referitoare la maternitate (*mamă, mamă, maică* etc.) acoperă o paletă bogată de sensuri, toate având, de regulă, o conotație pozitivă, fie că sunt sensuri proprii (femeie considerată în raport cu copiii săi, născătoare, termen de politețe folosit referitor la o persoană mai în vârstă, apelativ folosit pentru exprimarea afecțiunii) sau figurate (entitate protectoare, origine, prototip). În frazeologie, semnificația nucleului este modificată datorită structurii complexe a acestor enunțuri aparținând discursului repetat, apărând o serie de mutații semantice: conotației preponderent pozitive i se adaugă, prin antiteză, una negativă (*mamă bună*, cu sensul de ‘mamă biologică’ vs. *mamă vitregă*); substantivul se depersonalizează în expresii care devin mărci ale superlativului, chiar dacă nu și la nivel formal (*cum l-a făcut mama* – pe lângă adjective calificative: *gol, cinstit, naiv, curat; ca de mama focului*) etc. Lucrarea prezintă o taxonomie a unităților frazeologice referitoare la maternitate, pornind de la criterii lexicale, semantice și pragmatice.

CULORILE MATERNITĂȚII ȘI EIDETICA POETICĂ A PÂNZELOR LUI MARY CASSATT / LES COULEURS DE LA MATERNITÉ ET L'EIDÉTIQUE POÉTIQUE DES PEINTURES DE MARY CASSATT

Simona Catrinel AVARVAREI
**Universitatea de Științe Agricole și Medicină
Veterinară « Ion Ionescu de la Brad » din Iași**

Pionier al abstracționismului, Vasily Kandinsky credea în forța culorii, care influențează direct sufletul” (în eidetică, reprezentare a conceptualului pe care ajunge să îl sublimeze). Contemporană artistului rus, Mary Cassatt, considerată, de critici, ca fiind prima sensibilitate artistică de expresie feminină a artelor nord-americane, surprinde în pânzele ei firescul celei mai emoționante povești căreia omenirea i-a dedicat pagini întregi de literatură, trudiri în carnația dură a pietrei sau harice tușe de culoare - iubirea maternă. Cu un parcurs artistic puternic punctat de prima expoziție de care se bucură împreună cu impresioniștii francezi, în 1879, dar și de mesmerizanta întâlnire cu lumea gravurilor japoneze din 1890, atrasă în egală măsură de Edgar Degas, dar și de Kitagawa Utamaro, Mary Cassatt scapă încadrărilor în curentele artistice ale vremii, sfidând canoanele sociale și reușind, ca nimeni alta, să surprindă o poetică a maternității de o inegalabilă emoție și luminozitate.

Andreea ANDRONIC
studentă, anul II, Facultatea de Arhitectură,
Universitatea « Gheorghe Asachi » Iași

MÈRE ET FILS CHEZ FRANÇOIS WEYERGANS DANS *TROIS JOURS CHEZ MA MÈRE* / MAMĂ ȘI FIU LA FRANÇOIS WEYERGANS ÎN *TROIS JOURS CHEZ MA MÈRE*

Diana GRADU

Université « Alexandru Ioan Cuza » de Iași

Un rapport inverse se dessine dans ce roman récompensé par un Goncourt en 2005 – l'année même de sa parution chez Grasset. Une mère située vers la fin de ses forces physiques (elle tombe dans le jardin et y reste pour deux jours, en reconsidérant de loin et de près sa vie passée) et un fils, la soixantaine bien sonnée, qui vient réhabiter chez elle, afin de retrouver sa force morale, une peu perdue en cours de route. Cet examen réciproque conduit le fils vers le roman ardemment souhaité et la mère vers la rééquilibration des forces par rapport à son fils, rôle de balance qu'elle assume avec grâce et sagesse. « Je ne t'ai pas donné une fin pour ton livre, mais je t'ai donné une chute. » déclare la mère. Une chute symbolique du paradis maternel vers la terre (promise) de la gloire littéraire.

MAMA LUI FREUD ȘI COMPLEXUL ŒDIP / LA MÈRE DE FREUD ET LE COMPLEXE D'ŒDIPE

Elena TIRON

Universitatea Tehnică « Gheorghe Asachi » din Iași

Lucrarea formulează o explicație posibilă a operei geniale a lui Freud : combinația inedită între formația sa științifică, mediul socio-cultural raționalist în care a lucrat și mediul familial în care a trăit. Acest mediu familial este semnificativ pentru opera sa, prin apropierea lui Freud de mama sa, mult mai tânără decât tatăl, și îndepărtarea de tatăl rece și autoritar. În lucrarea *Studii despre isterie* pe care a scris-o împreună cu Breuer în 1895, el pune bazele metodei psihanalizei și descoperă fenomenul de blocaj afectiv, de natură sexuală. Freud a aplicat aceasta metodă pe propria persoana, prin autoanaliză, și a descoperit sentimentele de iubire față de mama sa și de gelozie față de tatăl său, pe care i le împărtășește prietenului sau Fliess, în scrisorile către acesta. În stransă legătura cu experiența medicală, cu autoanaliza sa și cu Mitul lui Oedip, Freud

descoperă *Complexul Oedip* despre care vorbește în 1910, în lucrarea *Psihologia vieții sexuale*. El consideră că acesta este un fenomen normal și general pentru copiii între 3 și 6 ani, care marchează identitatea sexuală a acestora. Parcurgerea acestui complex și depășirea lui prin apariția *Complexului de castrare* face posibilă formarea *Supraeului* în evoluția copilului. În concluzie, putem spune că mama lui Freud apare ca un model familial de inspirație a uneia dintre cele mai celebre teorii din psihologie : psihanaliza lui Freud.

SACRIFICIUL MATERN ÎN OPERĂ : NORMA, AZUCENA și CIO-CIO SAN / LE SACRIFICE MATERNEL DANS L'OPÉRA : NORMA, AZUCENA ET CIO-CIO SAN

Anca-Andreea PAVEL

Universitatea « Alexandru Ioan Cuza » din Iași

Ne propunem să analizăm contrastiv trei autori italieni - Vincenzo Bellini, Giuseppe Verdi și Giacomo Puccini, care au redat în muzica lor maternitatea în latura ei cea mai dramatică : sacrificiul de sine. Am ales să exemplificăm prin trei portrete feminine foarte cunoscute și iubite, cărora suprapunerea muzică/libret le amplifică profilul tragic : **Norma**, din opera omonimă a lui Vincenzo Bellini, inspirată din tragedia lui Alexandre Soumet (libretul aparținându-i lui Felice Romani) și care a avut premiera în 1831, **Azucena**, din *Trubadurul*, opera lui Giuseppe Verdi, inspirată de tragedia lui Antonio Garcia Gutierrez (Libretul - Salvatore Cammarando) și care a avut premiera în 1853, și **Cio-Cio San**, din *Madame Butterfly*, de Giacomo Puccini, operă inspirată de o povestire de John Lutherong și o piesă de David Belasco (libretul aparținându-i lui Luigi Illica și Giuseppe Giacosa) și care a avut premiera în 1904. Înrudite prin sacrificiul matern suprem, **Norma** plătește încălcarea legii castității prin arderea pe rug, **Azucena** împărtășește soarta propriei mame – arse pe rug pentru acuzația de vrăjitorie, iar **Cio-Cio San** se sinucide în beneficiul fiului său.

LE PHÉNOMÈNE DE LA MATERNITÉ ET LES SUJETS FÉMININS CHEZ GUSTAV KLIMT / FENOMENUL MATERNITĂȚII ȘI MODELELE FEMININE LA GUSTAV KLIMT

Elena VELESCU

Universitatea de Științe Agricole și Medicină
Veterinară « Ion Ionescu de la Brad » din Iași

En début du XXe siècle, le symboliste viennois Gustav Klimt nous a proposé une image de la beauté féminine, tourmentée, violente, érotisée, à l'opposition de la tradition classique et nous a laissé quelques maternités profanes célèbres, qui renvoient au symbolisme du cycle de la vie et de la mort. Ses maternités allégoriques qui ont provoqué un vrai scandale à l'époque renferment beaucoup d'ambivalences sur la sensualité de la femme, objet de préjugés, malgré l'apparente liberté des mœurs qui régnait dans les cercles intellectuels. Les sujets féminins de Klimt, qui sont à la fois sensuels et étrangement inquiétants, sortiront de l'anonymat auquel la société viennoise de l'époque les contraignait, c'est-à-dire aux trois K – Kinder, Kirche, Küche (Enfants, Eglise, Cuisine), soit sur le divan de Freud, pour celles de la haute bourgeoisie qui manifestent des symptômes hystériques, soit dans les salons qu'elles tenaient, à travers l'art.

POLITICA PRONATALISTA A REGIMULUI CEAUSESCU / LA POLITIQUE NATALISTE DU RÉGIME CEAUSESCO

Gabriel ASANDULUI
Universitatea Tehnică « Gheorghe Asachi » din Iași

Regimul comunist, instaurat la scurt timp după terminarea celui de-al II-lea război mondial, a încercat să impulsioneze natalitatea grav afectată de război, de secetă și de criza economică. În acest sens, în Codul penal din anul 1948 a fost introdus un articol care interzicea avortul sub sancțiunea pedepsei cu închisoarea de la 3 la 5 luni. Această măsura ce avea să terorizeze femeile din țara noastră avea să fie abrogată în 1957. Problema interzicerii avorturilor avea să revină în atenția liderului comunist Nicolae Ceaușescu. Proaspăt venit la putere, aceasta a promovat Decretul nr. 770/1966 prin care statul a încercat să controleze viața privată a femeilor. Efectele acestui act normativ au fost dezastruoase și au generat numeroase decese în rândul femeilor din țara noastră. Rata mortalității materne a atins cote alarmante depășind cu mult rata mortalității din celelalte state europene. Un alt efect negativ a constat în creșterea numărului de copii născuți și abandonați în orfeline. Consecințele nefaste ale acestui decret nu s-au stins și vor genera, în viitor, costuri imense pentru statul român.

Flavia ALEXOAIIE
studentă, anul II, Facultatea de Arhitectură,
Universitatea « Gheorghe Asachi » Iași

CONCEDIUL DE MATERNITATE ÎN EUROPA/ LE CONGÉ MATERNEL EN EUROPE

Alexandru SAVA
Institutul de Cercetări E.S. « Gheorghe Zane » Iași

În țările europene, mărimea concediului de maternitate este destul de variată. O tendință de creștere a acestuia în ultimul deceniu a fost ulterior diminuată sau chiar stopată, din anumite considerente. Există o divergență între punctele de vedere care susțin că rata natalității crește acolo unde concediul de maternitate este mai lung și mai bine plătit, și cele potrivit cărora este mai importantă asigurarea unei bunăstări pentru copil și familia în care acesta crește. Fostele țări comuniste din Europa par a se regăsi în prima categorie, alături de cele scandinave. În ultimii ani, recomandările Comisiei Europene favorizează găsirea unui echilibru între viața profesională și cea privată a părinților, concediul de paternitate fiind o soluție atunci când mama nu lucrează.

NONVERBAL ȘI PARAVERBAL ÎN COMUNICAREA MAMĂ – COPIL / NON VERBAL ET PARAVERBAL DANS LA COMMUNICATION MÈRE – ENFANT

Florentina POPA
Universitatea « Danubius » din Galați

Relația mamă-copil începe din viața intrauterină, perioadă în care fătul se familiarizează cu ritmul cardiac și respirator matern, care devin stimuli-cheie și capătă semnificația de securitate și protecție, atât pentru nou-născut, cât și pentru copilul, adolescentul și adultul de mai târziu. Sunetul bățăilor inimii și al respirației materne calmează bebelușul și îl predispun la somn, de aceea bebelușii sunt legănați în brațe aproape de inima mamei. Acest stimul ne va ajuta de-a lungul vieții în procesul de adaptare la nou și ne va proteja de stresul determinat de expunerea la situații de noutate excesivă a mediului. Legănatul unui picior, plimbatul înainte și înapoi când așteptăm, batem cu degetele în birou când suntem nerăbdători, toate sunt mijloace de alinare care trimit la viața intrauterină și la ritmul cardiac și respirator matern. Sunetul vocii mamei are un rol de stimul-cheie, care îl ajută pe nou născut să se familiarizeze și câștige încredere în noul mediu care îl înconjoară. Chipul matern, pe care bebelușul îl recunoaște cam la trei luni după naștere, îi cultivă acestuia sentimentul de

securitate, copilul se oprește din plâns când vede chipul mamei. Etologii sugerează ipoteza că plânsul din primele luni de viață, considerate o perioadă agitată din cauza colicilor, ar avea, de fapt, o altă cauză : angosta nou-născutului care nu poate încă recunoaște chipul mamei. Râsul este considerat opusul plânsului și este un semnal de recunoaștere și securitate ; zâmbetul copilului când vede chipul mamei primește ca răsplată zâmbetul mamei și relația se întărește în ambele sensuri. Toți acești stimuli nonverbal și paraverbal care caracterizează comunicarea mamă-bebeluș au un rol foarte important în dezvoltarea armonioasă a viitorului adult și este necesar să fie cunoscuți de către viitoarele mame pentru a preîntâmpina o comunicare defectuoasă cu efecte uneori devastatoare pentru evoluția ulterioară a copilului.

PROFILUL PSIHOLOGIC AL FEMEII ÎN CONCEPȚIA LUI OTTO WEININGER / LE PROFILI PSYCHOLOGIQUE DE LA FEMME CHEZ OTTO WEININGER

Mioara MOCANU

Universitatea Tehnică « Gheorghe Asachi » din Iași

„Bărbatul trăiește conștient, femeia trăiește inconștient”, afirmă laconic și provocator Otto Weininger, relativ la orice posibilă revendicare de conștiință a femeilor. În prezentarea de față doresc să aduc în atenție concepția filosofului austriac asupra feminității, concepție potrivit căreia profilul psihologic al femeii se poate descrie în mod corect și precis numai prin raportare la versantul masculin al ființei umane. Weininger și-a expus ideile sub forma unei ample „cercetări de principiu” în cartea *Geschlecht und Charakter* (1903), tradusă în mai multe limbi europene, inclusiv în românește la două edituri din țară; o versiune a apărut în traducerea mea (Otto Weininger, *Sex și Caracter*, Editura Institutul European, Iași, 2009), și tocmai faptul că îi cunosc bine conținutul a constituit un motiv suplimentar să vreau să o atrag în spațiul dezbaterilor pe tema propusă: „Chipuri ale maternității”. Întreaga argumentație și explicațiile cărții *Sex și Caracter* au drept fundament științific

legea proporțiilor variate de caractere masculine și feminine, conform căreia în realitate nu există tipuri „pure”, deplin masculine sau deplin feminine. Ființa umană este așadar o combinație de elemente masculine și feminine care se distribuie neuniform și care îi conferă un anumit profil genetic. Dacă la polul masculin se găsesc cele mai nobile calități : conștiință, activitate, creativitate, moralitate, gândire logică, polul feminin este lipsit de ele, femeia fiind supusă mai curând scopului perpetuării speciei. În cadrul acestei ecuații, emanciparea femeii înseamnă emanciparea părții sale masculine, aceea care este oricum destinată afirmării sociale.

Vehiculând o seamă de opinii amestecate (de ordin psihologic, mitic, filosofic și chiar ideologic) ce glorifică preponderent virtuțile bărbatului, cartea are aparența unei veritabile „utopii masculine” (S. Anderson, 1996) și pe alocuri a unei scrieri misogine; în schimb, pentru ființa feminină care tocmai se manifesta, într-un mod mai liber, în societatea aceluia *fin de siècle* european, autorul vrea să dovedească faptul că ”inamicul cel mai puternic al emancipării femeii este însăși femeia”.

LUMINIȚA GHEORGHIU SAU CHIPUL MAMEI ÎN FILMUL ROMÂNESC CONTEMPORAN / LUMINIȚA GHEORGHIU OU LE VISAGE DE LA MÈRE DANS LE FILM ROUMAIN CONTEMPORAIN

Mariana MANTU

Universitatea Tehnică « Gheorghe Asachi » din Iași

Într-un interviu, Luminița Gheorghiu declara: *"Ce să fac? M-am născut mamă. Când ne iubim foarte mult copiii, rămânem până în ultima clipă a vieții noastre părinți"*, cuvinte emblematice pentru evoluția cinematografică a actriței în roluri de mamă, începând cu producția lui Stere Gulea, *"Moromeții"* (1987) și continuând cu filmele *Noului Val - "Marfa și banii"* (Cristi Puiu), *"Poziția copilului"* (Calin Netzer) sau *"Sunt o babă comunistă"* (Stere Gulea). Abordând tipologia acestui personaj, actrița mărturisește că a avut mereu în față imaginea mamei sale, *"veselă și iubitoare"* și suportivă, o femeie de o forță interioară remarcabilă : *"am învățat că trebuie să ai forță, pentru că așa era mama. Dacă o rugai să facă ceva azi, rezolva ieri"*. Primul contact cu *Noul Val* l-a avut cu pelicula lui Cristi Puiu, *"Marfa și banii"*, într-un rol de mici dimensiuni, dar care realizează un portret consistent și expresiv al mamei, mereu aflată în plan secund, discretă și înțelegătoare, luptînd cu neajunsurile materiale ale familiei. Rolul care a marcat cariera actriței este cel din *"Poziția copilului"*,

film premiat cu *Ursul de Aur*, la Festivalul de film de la Berlin, din 2016; perspectiva se modifică și Luminița Gheorghiu propune tipologia mamei dominatoare, abordând complicata și controversata relație dintre acest tip de mamă și fiul – un adult ipohondru și anxios – care nu reușește să iasă din zona unei infantilități acceptate. Este un discurs cinematografic despre excesul de iubire maternă ca obstacol al maturizării, în finalul căruia asistăm la un extraordinar monolog al actriței evocând copilăria fiului și antrenând personajul către o zonă a "umanizării", secvență-cheie despre posibila schimbare a relației mamă–fiu și a subtilelor fire indestructibile care îi leagă. Replica din finalul filmului (rostită de această dată de fiu -actorul Bogdan Dumitrache): "*Mamă, deblochează-mă și pe mine!*" traduce dorința oare acestuia de eliberare interioară și asumare a consecințele acțiunilor sale? – iată întrebarea al cărei răspuns finalul deschis al filmului îl lasă, spre descifrare, spectatorului.

TRANSPUNEREA ÎN ENGLEZĂ A FIGURII MAMEI DIN *AMINTIRI DIN COPILĂRIE* / LA TRANSPPOSITION EN ANGLAIS DE LA FIGURE MATERNELLE DE *SOUVENIRS D'ENFANCE*

Lucia Alexandra TUDOR

Universitatea Tehnică « Gheorghe Asachi » din Iași

Imaginea mamei din *Amintiri din copilărie*, figură centrală în lucrarea memorialistică a lui Ion Creangă, apare în numeroase ipostaze (hotărâtă să-i asigure o educație fiului său, obosită de munca zilnică, mai blândă sau mai severă față de copii în funcție de situație, fermă în a-și trimite fiul la studii în Iași etc.) care dincolo de universalitatea lor, reflectă și realitatea specifică a satului moldovenesc din secolul al XIX-lea. Articolul analizează transpunerea figurii materne într-un alt univers lingvistic, anume cel englez, pornind de la traducerea realizată de Ana Cartianu și R. C. Johnston, apărută în 1978 și republicată în 1995.

Andreea ANDRONIC
studentă, anul II, Facultatea de Arhitectură,
Universitatea « Gheorghe Asachi » Iași

LA MÈRE QUI N'EST PAS LÀ / MAMA CARE NU ESTE ACOLO

Evagrina DÎRȚU
UniversităȚe Tehnică « Gheorghe Asachi » de Iași

La présence de la mère est une présence qui ne reste pas sans enjeux et sans conséquences dans le plan littéraire à travers les époques. Mais qu'en est-il de son absence ? Ce que nous nous proposons dans cette intervention c'est de visiter quelques exemples qui viennent répondre à cette dernière question, où c'est justement l'absence de la mère, la mère qui manque, qui représente le point de départ ou le moteur de la démarche fictionnelle, autofictionnelle ou tout simplement réflexive. Ce sont en même temps des exemples (de la *Recherche* de Proust à *To the Lighthouse* de Woolf, et d'*Un pedigree* de Patrick Modiano à *La Chambre claire* de Barthes) où les frontières entre l'instance narrative et l'instance auctoriale sont encore plus brouillées que d'habitude et où les éléments extradiégétiques, si diégèse il y a, jouent un rôle essentiel.

L'Archétype Maternel est ambivalent : protecteur et nourrissant ou fusionnel et destructif, ses représentations vont de Sophia et Déméter à la Méduse et aux belles-mères des contes de fées, en passant par des avatars intermédiaires. Le *Conscient* doit s'extraire des bras de la « Grande Mère », selon Jung ; l'être humain est tenu de vaincre la crainte qu'il a de cet archétype, et cette pulsion instinctive vers le social (la *fonction transcendante*), doit surmonter la discontinuité *Conscient / Inconscient*. Les contes de fées, la psychanalyse et l'Analyse Transactionnelle s'accordent à affirmer la même chose : la Mère est toujours coupable si l'individu adulte est malheureux. Chez Eliade, un grand analyste de la vie des populations primitives, l'une des images les plus troublantes est celle du garçon qui doit se séparer de sa mère et passer quelques mois enfermé dans une cabane sauvage et éloignée - substitut de l'Utérus maternel -, pour devenir Homme ; le jour où il regagnera la vie sociale sera, pour lui, le jour de sa deuxième Naissance.

